

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XVII. De Paulo Novatianorum Episcopo, & de miraculo quod ab eo
perpetratum est, cum impostorem Judaeum baptizaret.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἐκκλησία ἐργάσατο ἀλλότριον Ἰδπαλιῶς Ἄ
ἔφρονέων τὰ Χεῖρε, Φόνοι ἑμάχαι, καὶ
τὰ τέτοις ἀδελφίσι καὶ ταῦτα πέπρακται
πρὸς τὸν ἑτέρον κρείττερον Ἰπποκόπης, ἐν Ἰπα-
λίᾳ οὐκ οὐκ τὸ δέκατον, καὶ Θεοδοσίᾳ τὸ ἕκτον, ἐν
μυμῶν μαρτυρῶν, υἱσιῶν ἑσῶν.

A Ecclesie non mediocre attulit pro-
brum. Etenim ab instituto Christiano-
rum profus alienæ sunt cædes & pugnæ,
& quæcunque alia ejusmodi. Gestæ sunt
hæc anno quarto Episcopatus Cyrilli,
Honorio decimum & Theodosio sex-
timum Consulibus, mense Martio, tem-
pore jejuniorum.

Κεφ. ις.

Ὅς πάλιν ἰσδαῖοι ἀπὸς χριστιανῶν πόλεμον συμμίζαντες,
δίκας ἐτίθεν.

CAP. XVI.

*Quomodo Iudei Christianos iterum
aggressi, penas dederint.*

Ο Λίγοι ὅμως τὸνδε τὸν χρόνον, ἰσδαῖοι
πάλιν ἀτοπα καὶ χριστιανῶν ἀφείξαν-
τες, ἀπὸ τοῦ δὲ δώκασιν ἐν ἡμεσῶν, ἔτι κα-
κωτέρως τὸ πῶ, ὁ δὲ κείται μετὰ ξυ χαλκίδος
καὶ αὐτοῦ χείρας τὸ ἐν σερῶν, ἰσδαῖοι σιωθῶντες
ἐπιβίβας παίγματα ἐπέβλεψεν πνίκα καὶ πολλὰ ἐν
τῶν παύσιν ἀλογα ποιῶντες, ὑπὸ μέθης ἕξα-
χθίνας, χριστιανῶν τε καὶ αὐτὸν τὸν Χεῖρον ἐν
τῶν παύσιν δίσυρον γελῶντες τε τὸν σα-
ρα καὶ ἐν ἑπιπλοκίταις ἐπὶ τῶν ἑσῶν ἁμῶν,
καὶ ἐκ τῶν πέπεισῶν παιδίον χριστιανὸν συλ-
λάξασαν, σαρωρὰ πρὸς δὲ ἁγίους ἀπεκρέ-
μασιν καὶ ἑὸν μὴν κατὰ γελῶντες καὶ
χρῆσῶντες ἐβίβασιν μετὰ ἑπολυτὸν καὶ τῶν
φρονῶν ἑσῶν τὸ παιδίον ἠέισαν, ὡς ἐκ
αὐτῶν ἐπὶ τῶν χαλκῶν μὴν συμπληγῶν
μετὰ ξυ αὐτῶν τε καὶ χριστιανῶν ἐν ἡμέ-
ταις ὅς τῶν τοῖς κεχρῆσιν κατὰσαν, ἐπέσῶν
τῶν καὶ τῶν ἐπαρχίαν ἀρχῶν, ἀναζητήσασιν
ἐπὶ αὐτῶν καὶ πτωρῶν αὐτῶν καὶ ἑσῶν οἱ ἐκεῖ
ἰσδαῖοι δίκας ἐδῶσαν, ὡν παύσιν ἐνα-
κρῶσαν.

B Aliquanto post Judæi absurda quæ-
dam & impia adversus Christianos
rursus moliti, pœnas dederunt. In loco
inter Antiochiam Syriæ & Chalcidem
sito, qui Inmetar nominatur, Judæi
dum ex more ludicris quibusdam sese
oblectarent, multaque inter ludendum
absurda facerent, temulentia abrepti,
Christianis ipsique adeo Christo illude-
re cœperunt: & crucem deridentes &
eos qui in cruce spem suam collocarunt,
hujusmodi facinus aggressi sunt. Com-
prehensum quendam puerum Christia-
num cruci alligantes suspendunt. Et ini-
tio quidem irridebant eum ac sub-
lannabant. Postea vero in furorem
versî, puerum verberibus ad mör-
tem cæciderunt. Hanc ob cau-
sam grave certamen inter Judæos &
Christianos exortum est. Cumque ea
res nuntiata fuisset Imperatoribus, man-
datum est Provinciæ Rectoribus, ut fa-
cinoris hujus auctores perquisitos sup-
plicio afficerent. Ita Judæi qui illic de-
gebant, scelerosis quod per ludum admî-
ferant, pœnas perolverunt.

Κεφ. ιζ.

Ποιητὸν ἐπιτοπὸν ναυατιανῶν, καὶ ἐπὶ τῶν γιγνόντων ἀδελ-
φῶν οὐκ ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ βαπτίζων τὸν ἀπα-
ριῶνα ἰσδαῖον.

CAP. XVII.

*De Paulo Novatianorum Episcopo, & de
miraculo quod ab eo perpetratum est, cum
impostorem Iudæum baptizaret.*

Κλαῖτον χρόνον τόνδε, καὶ τῶν ναυατι-
ανῶν ἐπιτοπῶν χρῆσανθῶν, ἐπὶ ἐπὶ
ἐπὶ τῶν ἰσδαῖον ἐκκλησιῶν ἀφείσας, ἐτε-
λεσῶντες ἐν ἑσῶν μοναξίᾳ καὶ πλῆθῳ,
ἐκ τῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν μῶν διεδέξατο
ὁ δὲ τῶν ἐπιτοπῶν Παύλῶν ὁ δὲ ἀπὸ τῶν
ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν διδασκαλῶν ἦν καὶ
ἵσταται, πολλὰ χαίρειν τῶν ῥωμαϊκῶν φρά-
σας φωνῶν, ἐπὶ τὸν ἀσκητικὸν ἐπέσῶν βίον.

PEr idem tempus Chrysanthus No-
vatianorum Episcopus, cum per se-
ptem annos religionis suæ Ecclesiās gu-
bernasset, ex hac vita discessit, Monaxio
& Plincha Consulibus, die septimo Ca-
lendas Septembris. Huic in Episcopatu
successit Paulus: qui prius quidem
Latinæ eloquentiæ doctor exstiterat:
Postea vero abjectis Romanæ linguæ
studiis ad monasticam vitam transierat:

collectoque religiosorum hominum A
 cætu, haud abfimilem Monachis in
 solitudine degentibus vivendi rationem
 sectabatur. Talem enim illum fuisse
 equidem deprehendi, quales Mona-
 chos in solitudine degentes esse oportere
 Evagrius scribit. Quippe omnia illo-
 rum instituta assidue imitabatur: con-
 tinuum jejunium, studium parce loquen-
 di, abstinentiam ab esu animalium. Vi-
 no quoque & oleo rarius utebatur. Pau-
 perum vero præcipuam curam ac solici-
 tudinem gessit. In carceribus deten-
 tos impigre invisebat: pro multis etiam
 intercedebat apud iudices: qui quidem B
 ob eximiam viri pietatem libenter ei
 obtemperabant. Sed quid attinet pro-
 lixum de illo sermonem texere: Unum
 ejus factum impræsentiarum commemo-
 rabo, dignum plane quod literarum
 monumentis mandetur. Impostor qui-
 dam Judæus, Christianum se esse simu-
 lans, sæpius fuerat baptizatus, & hujus-
 modi fraude multas pecunias collegerat.
 Ubi vero multas Christianorum
 sectas hac arte circumvenisset: nam
 & Arianorum & Macedonianorum
 baptismum susceperat: non habens
 amplius quos deciperet, tandem ad
 Paulum Novatianorum Episcopum ac-
 cessit: seque baptismi percipiendi
 desiderio flagrare affirmans, ut per
 ipsius manus illum susciperet obsecra-
 vit. Ille Judæi quidem voluntatem ac
 studium laudavit: sed baptismum ei te
 daturum negavit, priusquam rudimen-
 tis fidei institutus fuisset, & complu-
 res adhæc dies jejuniis vacasset. At
 Judæus qui præter animi sui sententiam
 jejunare compellebatur, eo acrius in-
 stabat, ut baptismum donaretur. Paulus
 igitur cum eum instantem atque urgen-
 tem prolixiore morâ nollet offendere,
 parat res ad baptismum necessarias. D
 Cumque candidam vestem Judæo emis-
 set, & alveum baptisterii aquâ jussisset
 impleri, Judæum eo tanquam baptizatu-
 rus adduxit. Verum arcana quædam Dei
 vis atque potentia aquam subito fecit
 evanescere. Cum vero Episcopus & hi
 qui aderant, nihil ejusmodi quale tunc
 factum fuerat, suspicati, aquam per sub-
 jectum meatum effluxisse crederent,
 quâ etiam emitti consueverat, alveum
 denuo implent, meatibus undique dili-
 genter obstructis. Cumq; iterum Judæus
 ad fontem adductus esset, iterum aqua
 penitus evanuit. Tum Paulus: aut

καὶ συστήταμενος ἀνδρῶν ἀπερδαίων μοναχῶν
 εἶον, ἐκ ἀλλοιότερον τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ μοναχῶν
 διελέγει τοῖς τὸν γὰρ αὐτὸν ἐγὼ καλεῖσθαι αὐ-
 οῖς ὁ ἐνάξιος φησὶ δὲν εἶναι οὗτος ἐν ταῖς
 ἐρήμοις διατρεφόμενος μοναχὸς πάντα
 ἐκείνους μιμήμενος διελέξθαι, τὴν σωτηρί-
 σειαν, τὸ ὄλβια φθέγγεσθαι, τὴν ἀποχρῆν τῶν ἐμ-
 ψυχῶν τὰ πολλὰ ἢ οἶνος καὶ ἐλαίου ἀπέχεσθαι
 ἀλλὰ μὴν καὶ ἀεὶ οὗτος πτωχὸς ἀπερδαίων
 καὶ πᾶσι ἀλλοῖς ἐγγύς οὗτος ἐν Φυλακίαις ἀ-
 κνωσὶ ἐπεσκέπτετο ὑπὲρ πολλῶν ἢ καὶ οὗτος ἀ-
 χολῶν παρεκάλει, οἱ δὲ ἐτοιμῶς ὑποκρινόμενοι
 διὰ τὴν προσεσχῶσαν ἐνλαβείαν τῷ ἀνδρὶ
 τί με δεῖ μηκύνειν τὰ κατὰ αὐτὸν ἐρχομαι
 λέξων πᾶσα ἔνταίς χερσὶν αὐτῶν ἡμεῖς
 νον, ἀξίον τὸ ἐν γραφῆς ἀπαρθεῖναι μνη-
 ισδαίων πῶς ἀπαρθεῖν χριστιανῶν ὑποκρινόμε-
 μεν, πολλὰς ἐκαπέλιξέτο, ὅτι διὰ ταύτην
 τῆς τέχνης, χρήματα σωελέγητο ὡς ἴπ-
 λας αἱρέσεις τῆ τέχνη ἠπάτησε Ἐρδῶσαι-
 νῶν καὶ μακεδονιαῶν ἐδέξατο βαπτισμα
 κέπεχων ἐς ἀπαρθεῖν, τέλει ἡ καὶ πρὸς
 τὸν ναυαλιανῶν ἐπισκοπὸν Παύλον καὶ βα-
 πτίσματι ἐπιθυμῶν εἶπεν, διὰ τῆς αὐτῆς
 χερσὶν παρεκάλει τέτρα τε χερσὶν ὅτι δὲ πρὸς
 λαμῆν αὐτῆς τὴν προσαίρεσιν ἔπεσσερον
 ἐφη δὲ ὡς τὸ βαπτισμα, εἰ μὴ κατὰ ἡγεῖται
 ἀεὶ τὸ πίστεως λόγον, μὴ ἔχῃς ἐλαίου χολῶν
 ἡμέρας πολλὰς ὅτι ἐν ισδαίων ἀπαρθεῖν
 ἡμεῖς ἐν ἀναγκαζομένῳ, ἀπερδαίων
 ἐνέκειτο, βαπτισθῆναι ἀπαρθεῖν ἐπὶ
 Παύλῳ ἐπιθυμῶν λυπεῖν οὐκ ἐπὶ ἐσθῆ-
 ῖο τῆ παρρηκῆ, ἐν τρεπίζει τὰ πρὸς τὸ βα-
 πτίσμα ἐδῆ τὰ τε αὐτῶν λαμπερῶν ὡς ἀμ-
 δι, καὶ τὴν κολυμῆσαν ἔβαπτισθῆναι
 ραθῆναι κελεύσας, ἡ γὰρ ἐπὶ αὐτὸν τὸν ισδαί-
 ῶς βαπτισῶν αὐτόν. Θεὸς δὲ πῶς αἰετῶς
 δυναμὶς ἀφανὲς τὸ ὕδωρ κατέστησεν ἐπὶ
 τε ἐπισκοπῶν καὶ οἱ παρρηκῆς ἐδῆν ὑποκριν-
 σάμενοι οἷον ἐγγύς, ὑπέλαβον ἐκπεύσαι
 ὕδωρ διὰ τῆ ὑποκρινόμενης ὡς, ὅθεν καὶ ἐκπεύ-
 σῶν αὐτὸ ἐκπέμπειν, πάλιν ἐπλήρησεν τὴν
 λυμῆσαν ἀκερῶς, πάντα χύσειν τὴν
 ἐκρηγίας αὐτῆς ἀσφαλισάμενοι αὐτῶν
 προσεγομένης αὐτῆς ἔκ ισδαίων, αὐτῶν ἀφ-
 νὲς τὸ ὕδωρ ἐγγύς τότε δὴ ὁ Παύλος

κακοργεῖς, ἔφη, ὁ ἄνθρωπε, ἢ ἀγνοῶν ἢ δὴ ἔ...

A imposturam facis, ὁ homo, aut ignarus jam antea baptismum suscepisti. Hujus ergo miraculi spectandi causa cum ingens hominum concursus fieret, quidam Judæum agnoscens, cum ipsum esse comperit, qui ab Attico Episcopo jam antea fuisset baptizatus. Hoc itaque miraculum à Paulo Novatianorum Episcopo perpetratum est.

Κεφ. ιγ'

CAPUT XVIII.

οἱ βασιλεῖς πᾶσι περιεὶν ἰσθμῶν τελευτήσαντες, αἱ μὲν δὲ...

Quomodo post obitum Isidger dis regis Persarum, ruptum est fœdus inter Romanos & Persas: & commisso certamine Persæ superati sunt.

ΤΟῦ δὲ βασιλέως πρῶτον ἰσθμῶν, ὃς ἔδωκεν κείνους χριστιανὸς ἐδάμωξεν, ἔδωκεν...

Ceterum apud Persas mortuo Isidgerde rege, qui Christianos illic degentes nullatenus fuerat persecutus, filius ejus Vararanes cum successionis jure regnum obtinisset, Magorum consilio inductus, Christianos graviter exagitavit, supplicia ac tormenta Persica eis infligens. Itaque Christiani qui Persidam incolabant, necessitate constricti ad Romanos confugiunt, orantes ne ipsos funditus, deleri paterentur. Et Atticus quidem Episcopus supplicantes benevole excepit: omnique studio nitentur ut pro viriliparte eis succurreret. Imperatori etiam Theodosio ea quæ acciderant significavit. Forte eodem tempore alia quoque simultatis causa Romanis adversus Persas intercedebat: tum quod Persæ aurifollos quos mercede conductos à Romanis acceperant, restituere nollent; tum quod merces Romanis mercatoribus abstulissent. Ad hanc igitur simultatem, Christianorum quoque illic degentium ad Romanos confugium accessit. Statim enim res Persarum legatos misit, qui fugitivos repeterent. Sed Romani eos qui ad se confugerant, nullatenus prodere iustinuerunt: non solum tanquam supplices eos tueri cupientes, verum etiam Christianæ religionis causa quidvis agere parati. Quamobrem bellum cum Persis gerere malebant, quam pati ut Christiani misere interirent. Rupto igitur ob eam causam pacis fœdere, bellum grave conflatum est; de quo pauca obiter perstringere non incongruum fuerit. Imperator Romanus misit prior partem exercitus, cui præerat Arda-barius. Qui per Armeniam in Persidem irrumpens, unam ex ejus Provinciis,

